

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek az I.r. és a dr. Péteri Attila ügyvéd által képviselt II.r. alperesek ellen közérdekű adat kiadása iránt a Fővárosi Bíróság előtt 62.P.22.107/2009. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.575/2009/5. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 9.sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet elutasította a felperesnek a jogsértés megállapítására és az alpereseknek a Magyar Közlöny IX. fejezeteként megjelenő Határozatok Tárában az I.r. alperes valamennyi határozatának közzétételére irányuló keresetét. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II.r. alperesnek 325 forint elsőfokú perköltséget.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes az alpereseknek megküldött, 2009. március 16-án kelt levelében jelezte, hogy az I.r. alperesnek 2009. január 1-től jogszabályi kötelezettsége folytán kivétel nélkül közzé kell tennie a határozatait a Határozatok Tárában, azonban az I.r. alperes egyes határozatai ott nem jelentek meg. Kérte az alperesektől, hogy a Határozatok Tárában az általa megjelölt határozatokat tegyék közzé, továbbá az I.r. alperes jövőben hozandó határozatai tekintetében a közérdekű adatok jelzett módon és technikai eszközzel való megismerése iránti igényt nyújtott be. Az alperesek a kérés teljesítését megtagadták. Közölték, hogy a „valasztas.hu” internetes oldalon az I.r. alperes működésével és tevékenységével kapcsolatban minden közérdekű információ, így annak határozatai is

megjelennek. Ezért a felperes által megjelölt határozatok Magyar Közlönyben való közzététele - erre irányuló jogszabályi kötelezettség hiányában - nem indokolt.

A felperes keresetében a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. tv. (Avtv.) 19. § (2) bekezdés és az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC tv. (Einfo. tv.) 12/A. § (2) bekezdés alapján kérte annak megállapítását, hogy az alperesek jogsértést követtek el, amikor nem tették közzé a Határozatok Tárában az I.r. alperes valamennyi határozatát, és az erre irányuló kérelmét elutasították. Kérte továbbá az alperesek kötelezését, hogy a Magyar Közlöny IX. rész Határozatok Tára című hivatalos lapban tegyék közzé az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy napon belül az alperesekhez intézett kérelmében megjelölt határozatokat, a kereset benyújtásáig meghozott és közzétenni elmulasztott további megjelölt határozatokat, valamint a kereset benyújtását, és az ítélet jogerőre emelkedését követően meghozandó valamennyi határozatot annak meghozatalától számított egy napon belül.

A II.r. alperes a kereset elutasítását kérte. Osztva az abban foglalt jogi álláspontot, hivatkozott a Legfelsőbb Bíróságnak az I.r. alperes határozata ellen benyújtott felülvizsgálat tárgyában hozott végzésére, melyben kifejtésre került, hogy az I.r. alperes a vitatott határozat internetes oldalon történő közzétételével eleget tett a nyilvánosságra hozatal törvényi követelményének, az adott esetben a vitatott határozat Magyar Közlönyben történő közzététele nem indokolt. Az I.r. alperes a perben nem védekezett.

A jogerős ítélet a felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel megállapította, hogy az elsőfokú eljárás során nem történt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó lényeges eljárási szabálysértés. Az ügy érdemében a jogerős ítélet kifejtette, hogy a jogsértés megállapítása iránti kereset a Pp. 123. §-ban foglalt egyik konjunktív feltétel meglétének hiányában alaptalan. A felperes által előterjesztett kereseti kérelem a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos igény, amely tekintetében az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított jog alapján az Avtv. biztosít lehetőséget azok megismerése iránti igény, illetve elutasítás esetén a kereseti kérelem előterjesztésére. Amennyiben tehát a teljesítés követelésének helye van, megállapításra irányuló kereset még akkor sem terjeszthető elő, ha az érintett jogos érdekeinek védelme azt indokolná. Miután az I.r. alperes határozatai a „valasztas.hu” honlapon - a felperes előadása szerint is - meghozataluk napján már megismerhetők, az alperesek ezzel eleget tesznek a közérdekű adatok közzétételével kapcsolatos kötelezettségüknek, így nem kötelezhetők a határozatok tárában való közzétételre. A jogerős ítélet az Avtv. 19. § (1) és (2) bekezdés, az Einfo. tv. 1. §, 12. § és 12/A. § (1)-(3)

bekezdése, a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. tv. 57. § (1) bekezdés és 58. § (1) bekezdés, továbbá a választási eljárásról szóló 1997. évi C tv. (Ve.) 29/C. § (5) bekezdés és 99/C. § (29) bekezdés, valamint 117. § (2) bekezdés rendelkezéseinek értelmezésével arra a meggyőződésre jutott, hogy miután a Ve. konkrétan határozza meg a Magyar Közlönyben kötelezően közzéteendő határozatok körét, az alpereseket nem terheli valamennyi határozat tekintetében a hivatalos lapban való közzététel kötelezettsége.

A jogerős ítélet ellen, anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozással, a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan a keresetének való helytadás és az alperesek perköltség megfizetésére kötelezése érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljáró bíróságok lényeges eljárási szabályokat sértve hozták meg határozataikat. A másodfokú bíróság az Avtv. 21. § (6) bekezdésében foglalt soron kívüli elbírálás kötelezettségét sértette meg, amikor a 2009. július 25-én kelt fellebbezés alapján a tárgyalást 2010. január 12-ére tűzte ki és nem kézbesítette részére a tárgyalásra szóló idézéssel együtt a fellebbezést. A másodfokú bíróság a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltakat megsértve foglalkozott a fellebbezésben foglaltakkal,

holott az elsőfokú ítéletet indokainál fogva hagyta helyben, továbbá úgy hagyta helyben az első fokú ítéletet, hogy az elsőfokú bíróság az Einfo. tv. 12-12/A. § rendelkezéseinek megsértésével kapcsolatos igényt nem bírálta el, valamint az I.r. alperessel szemben előterjesztett keresetet az I.r. alperes védekezésének hiányában utasította el. Az Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettség megsértése, valamint a kereset és ellenkérelem kereteinek túllépése miatt a másodfokú bíróságnak az első fokú ítéletet a Pp. 252. § (2) bekezdés alapján hatályon kívül kellett volna helyeznie. Az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat is megsértve utasították el a megállapítás és a marasztalás iránti kereseteket.

A felperes érdemben azt hangsúlyozta, hogy kereseti kérelme az adatszolgáltatás tekintetében nem a polgári jog, hanem a közjog területére vonatkozik. Miután az Einfo. tv. 12/A. § alapján az I.r. alperes a közérdekű adat megismerhetősége érdekében valamennyi határozatát köteles a Határozatok Tárában elektronikusan és papír alapon is közzétenni, a közérdekű adat meghatározott módon és technikai eszközzel történő kiadása iránti igényt az alpereseknek az Avtv. 20. § (5) bekezdése alapján nem lehetett volna elutasítani. Az eljáró bíróságok nem alkalmazták az Avtv. 21. § (2) bekezdésben foglalt bizonyítási teher szabályát és elmulasztották a Pp. 3. § (3) bekezdés alapján a felek bizonyításra vonatkozó kioktatását. Miután az alperesek bizonyítási kötelezettségük

ellenére a perben nem bizonyították a megtagadás jogszerűségét és megalapozottságát, ennek következményeit az alpereseknek kellett volna viselni. Mindezek alapján a jogerős ítélet az Avtv. 21. § (1) és (5) bekezdésben foglaltak megsértésével állapította meg, hogy a felperest nem illeti meg az a jog, hogy a jogszabály kötelező rendelkezése alapján, az elektronikus úton és papíralapon is megjelenő hivatalos lapban közzéteendő közérdekű adat közzétételét kikényszerítse.

A felperes felülvizsgálati álláspontja szerint az Alkotmány 61. § (1) bekezdése alapján fennálló közérdekű adatok megismeréséhez való joga alapján jogosult az Avtv. 19. § (2) bekezdése alapján a tájékoztatás módjára kiadott Einfo. tv. 12/A. § (2) bekezdésében foglaltak érvényesülését követelni és ennek teljesítése érdekében keresetet indítani, ha az Einfo. tv. hatálya alá tartozó szerv a törvény rendelkezéseinek nem tesz eleget. A jogsértés megállapítására irányuló kereset Pp. 123. § (1) bekezdésében foglalt feltételei is fennállnak, miután a hivatalos lapban, a rendszeres és hiteles közléshez való jogának megóvása érdekében a kért megállapítás szükséges és a jogviszony természeténél fogva, mivel az alperesek jogszabályi kötelezettségüknek nem tettek eleget és a kérelemben megjelölt határozatok tekintetében a határidők már elteltek, teljesítést nem követelhetett.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felperesek az eljárás folyamán elkövetett különböző eljárási szabálysértésekre hivatkozással kérték a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az alsóbb fokú bíróság új eljárásra utasítását. A Pp. 275. § (3) bekezdés alapján azonban a Legfelsőbb Bíróság kizárólag olyan eljárási szabálysértés esetén rendelkezhet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséről, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt. Ilyen, az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés a jogerős ítéletet hozó bíróságok terhére a felülvizsgálati kérelemben előadottak alapján nem volt megállapítható.

Tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét indokai alapján helyben hagyó döntését, erre a körülményre való utalás mellett a Pp. 254. § (3) bekezdésben foglaltakat megsértve látta el további indokolással. A Legfelsőbb Bíróság már számos - a felperes által indított - perben hozott határozatában kifejtette, hogy a Pp. 254. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezés, mely szerint, ha a másodfokú bíróság az első fokú ítéletet indokai alapján hagyja helyben, a másodfokú ítélet indokolásában csupán erre a körülményre kell utalnia, csak lehetőség a másodfokú bíróság számára. Nem zárja el azonban a

másodfokú bíróságot attól, hogy a fellebbezésben foglalt érvekre - a fél tisztességes eljáráshoz való jogának szem előtt tartásával - indokolásában külön is kitérjen. Mindemellett e kifogásának az ügy érdemi elbírálása szempontjából semmiféle relevanciája nincsen. (Pfv.IV.21.932/2009/3., Pfv.IV.21.203/2009/7.)

A téves felülvizsgálati állásponttal szemben nem sértették meg az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabályokat, és nem sértettek eljárási szabályt azzal sem, hogy a Pp. 3. § (3) bekezdés alapján az alpereseket nem oktatták ki az Avtv. 21. § (2) bekezdés szerint őket terhelő bizonyítás kötelezettségére. Az adott esetben kizárólag jogkérdés volt a jogvita tárgya, amelynek eldöntéséhez a szükséges adatok a perben rendelkezésre álltak, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése fel sem merült, a II.r. alperes pedig védekezésének jogi indokait írásban és a tárgyaláson szóban is kifejtette.

A jogerős ítélet nem terjeszkedett túl a kereset és ellenkérelem keretein (Pp. 215. §) azzal, hogy a perben nem védekező I.r. alperest nem marasztalta a keresetnek megfelelően. Az Avtv. 21. § (2) bekezdése szerint a megtagadás jogszerűségét és megalapozottságát az adatot kezelő szerv köteles bizonyítani. Abban az esetben tehát, ha az igénylő az Avtv. 20. §-ának megfelelően a saját maga részére az Avtv. 20. § (3) és (5) bekezdésének megfelelő módon igényli a közérdekű adat kezelőjétől a közérdekű adat kiadását, és a közérdekű adat kezelője ennek nem tesz eleget, úgy az adat kiadása iránti követelés jogosságát általában meg kell állapítani, ha az adatkezelő az Avtv. 21. § (2) bekezdésébe ütköző módon a perben nem védekezik, azaz a megtagadás jogszerűségét nem bizonyítja. A felperes azonban nem a saját maga részére az általa meghatározott technikai módon történő közérdekű adatok kiadását, hanem általában egy állami szervet, jogszabályban terhelő kötelezettség kikényszerítését követelte. Erre a keresetre az Avtv. 21. § (2) bekezdése nem alkalmazható, ezért nincs jogszabályi akadálya annak, hogy az alperes védekezésének hiányától függetlenül a bíróság az érdemben alaptalan keresetet elutasítsa.

Amint azt a másodfokú bíróság is helytállóan megállapította, az elsőfokú bíróság a döntését mindkét kereseti kérelem tekintetében részletesen megindokolta. Önmagában azon az alapon, hogy az elsőfokú bíróság a jogkérdésben való döntést igénylő kereset egyik jogszabályi alapjaként hivatkozott Einfo. tv. rendelkezéseivel - eltérő jogi álláspontja miatt - nem foglalkozott, nem sértette meg a Pp. 213. § (1) bekezdésében foglaltakat. Ezért nem sértette meg a másodfokú bíróság a Pp. 252. § (2) bekezdését sem azzal, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Mégha a felperes megítélése szerint a másodfokú bíróság meg is sértette a soron kívüli elbírálás Avtv. 21. § (6) bekezdésében előírt, konkrét határidővel azonban meg nem jelölt kötelezettségét, mert a 2009. július 25-én kelt fellebbezés folytán a másodfokú tárgyalást 2010. január 12. napjára tűzte ki és a másodfokú tárgyalásra szóló idézéshez a fellebbezést előterjesztő felperes részére nem csatolta a Pp. 243. § (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően a fellebbezés másolatának egy példányát, ezek az eljárási szabálysértések, miután az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatásuk nem volt, nem adnak alapot - a Pp. 275. § (3) bekezdésben foglaltakra figyelemmel - a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására.

A jogerős ítélet érdemben helytállóan utasította el a keresetet, a Legfelsőbb Bíróság azonban nem osztotta teljes körűen az eljárt bíróságok jogi álláspontját.

Az Avtv. 19. § (1) bekezdés szerint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy (a továbbiakban együtt: szerv) a feladatkörébe tartozó ügyekben - így különösen az állami és önkormányzati költségvetésre és annak végrehajtására, az állami és önkormányzati vagyon kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszervezetek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan - köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdésben meghatározott szervek rendszeresen elektronikusan vagy más módon közzéteszik, továbbá erre irányuló igény esetén a 20. § rendelkezései szerint hozzáférhetővé teszik a tevékenységükkel kapcsolatos legfontosabb - így különösen a hatáskörükre, illetékségükre, szervezeti felépítésükre, szakmai tevékenységükre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokukban lévő adatfajtákra és a működésükről szóló jogszabályokra, valamint a gazdálkodásukra vonatkozó - adatokat. A tájékoztatás módját, a vonatkozó adatok körét jogszabály is megállapíthatja.

A fenti rendelkezések értelmezésével egyértelműen megállapítható, hogy a közfeladatot ellátó szerveket a feladataik ellátása során az általuk kezelt közérdekű adatok nyilvánossága tekintetében kétféle jogszabályi kötelezettség terheli. Az Avtv. 19. § (2) bekezdése egyrészt azt írja elő, hogy az (1) bekezdésben meghatározott állami és helyi önkormányzati feladatot, illetve jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv - az adatok meghatározott körében - rendszeresen, mindenki számára hozzáférhető módon köteles az általa kezelt közérdekű adatok nyilvánosságát biztosítani, másrészt, erre irányuló igény esetén az Avtv. 20. §

rendelkezései alapján köteles az igénylő által kért közérdekű adatot az igénylőnek kiadni. A közérdekű adatok körét és a közérdekű adatok nyilvánosságát biztosító közzététel, vagy tájékoztatás módját az Avtv. 19. § rendelkezései szabályozzák, illetve más jogszabály is megállapíthatja. Az egyéni adatmegismerés iránti kérelem esetén pedig a közérdekű adat kiadásának kötelezettségét, határidejét és módját az Avtv. 20. § rendelkezései kimerítően szabályozzák. Amennyiben az adatkezelő az Avtv. 20. § (1) és (2) bekezdéseiben előírt adatmegismerés iránti igényt nem teljesíti, az igénylő az Avtv. 21. § (1) bekezdés alapján fordulhat a bírósághoz.

A felperes a jogsértés megállapítására és a közérdekű adat kiadására irányuló kereseteiben nem az Avtv. 21. § (1) bekezdése alapján kívánta a közérdekű adatok kiadása iránti igényét érvényesíteni, hanem az Alkotmány 61. § (1) bekezdése alapján fennálló közérdekű adatok megismeréséhez való joga alapján az Avtv. 19. § (1) és (2) bekezdés rendelkezéseinek hatálya alá eső alperesek törvényben meghatározott kötelezettségük teljesítésének kikényszerítését kérte. Téves a felperes erre alapított az a felülvizsgálati álláspontja, hogy az alkotmányban biztosított alapjog sérelme esetén az egyénnek joga van valamely állami szervvel szemben - a törvényben meghatározott kötelezettségének kikényszerítése érdekében - közvetlenül igényt érvényesíteni.

Amint azt a Legfelsőbb Bíróság számos, a felperes által kezdeményezett perben hozott határozatában már kifejtette, önmagában az Alkotmány 70/K. § rendelkezése, mely szerint az alapvető jogok megsértése miatt keletkezett igények bíróság előtt érvényesíthetők, nem teremt jogalapot az alapvető jogok - valós vagy vélt - megsértése miatt keletkezett igények bíróság előtti érvényesítésére. Az Alkotmány 70/K. § alapján külön törvények szabályozzák a bíróság előtti igényérvényesítés konkrét módját. (Pfv.IV.21.203/2009/7., Pfv.IV.20.615/2008/6., Pfv.IV.20.106/2009/4.) Az adott esetben ilyen külön törvénynek minősül az Avtv., amely a közérdekű adatok megismerésének az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében biztosított jogát juttatja érvényre.

Miután a fent kifejtettek értelmében az Alkotmány rendelkezései közvetlen igényérvényesítés alapjául nem szolgálhatnak, a felperes pedig nem az Avtv. 21. § (1) bekezdése alapján érvényesített közérdekű adat kiadása iránti igényt, a felperes perbeli legitimációjának meglétét a Pp. 3. § (1) bekezdés alapján kellett vizsgálni. E rendelkezés szerint a bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el; ilyen kérelmet - ha törvény eltérően nem rendelkezik - csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. E rendelkezésből következik, hogy amennyiben a keresettel fellépő felperes a perbeli jogviszonynak nem alanya, a jogvitában való közvetlen érdekelttség hiányában nem

jogosult a perbeli igény érvényesítésére, azaz nincs keresetőségi joga (pozitív perbeli legitimáció).

A felperes perbeli igénye - általa is hangsúlyozottan - az alperesek közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos, törvényben előírt kötelezettségének kikényszerítésére irányult. A fent kifejtetteknek megfelelően a felperes, mint kívülálló harmadik személy az állam valamely szervével szemben a törvényben meghatározott kötelezettsége teljesítésének kikényszerítése érdekében a vitában való közvetlen érdekeltiség hiánya miatt igényt nem érvényesíthet. Ezért attól függetlenül, hogy az alperesek eleget tesznek-e a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos Avtv-ben és Einfo. tv-ben előírt kötelezettségeiknek, a perbeli igény tekintetében a felperes pozitív perbeli legitimációja hiányzik. Így érdemben helytállóan utasította el a jogerős ítélet a felperes mindkét keresetét.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Az alpereseknek felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel, továbbá a per az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. 57. § (1) bekezdés o) pont alapján tárgyánál fogva illetékmentes, ezért a felülvizsgálati eljárási költség és illeték viseléséről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2010. szeptember 15.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. előadó bíró, Dr. Farkas Attila sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő